

Тому в новій редакції Закону законодавець повернувся до традиційних, давно адаптованих в освітньому просторі України і більш-менш дієвих форм громадського самоврядування в освіті. Разом з тим, система освіти і кожен її заклад є відкритими інституціями, їх співпраця із соціальними та економічними мікро- та макросередовищами і всіма учасниками навчально-виховного процесу є абсолютно необхідним процесом, але він має бути педагогічно та організаційно доцільним і виваженим).

Висновки... Таким чином, вказані нами функції державних службовців сфери управління освітою у своїй сукупності направлені на діяльність з управління в цілому, а інші – на управління виконанням чітко визначених завдань. Тобто функціональне наповнення діяльності державних службовців ми розглядаємо як окремі види реалізації управлінських повноважень. Ці напрями повноважень не могли з'явитись спонтанно, а пройшли шлях становлення. Позитивні зміни в законодавчих актах, які відбуваються з урахуванням ретроспективності, суттєво впливають на функціонування освітянської сфери. Враховуючи соціальне, політичне та економічне становище в державі, вони будуть вдосконалюватися, переглядатися та вводитись в дію. Але, разом з тим, необхідно завжди пам'ятати помилки минулого, що призвели до негативних наслідків, враховувати їх і прагнути до досконалості. При цьому порівняння раніше існуючих норм законодавчих актів і норм сьогодення може суттєво вплинути на реалізацію державної політики в сфері управління освітою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Вовк Л. П. Словник навчально-педагогічних понять і термінів: метод. посіб. / [укл. Л. П. Вовк, Г. Д. Панченко, О. С. Падалка та ін.]. – К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2001. – 83 с.
2. Дарманський М. М. Соціально-педагогічні основи управління освітою в регіоні : [монографія] / Микола Миколайович Дарманський. – Хмельницький : Поділля, 1997. – 384 с.

Анотація

И.Н.Дарманская

Функции государственных служащих сферы управления образованием (1991-2008 гг.)

В статье автор рассматривает основные вопросы относительно становления прямых и делегированных функций государственных служащих в историческом аспекте. Эти функции относятся к сфере управления образованием и рассматриваются в контексте Закона Украины „Об образовании”, который был принят в начале становления независимого государства и со временем был изменен. В этом направлении рассматриваются позитивные и негативные аспекты становления указанных функций.

Ключевые слова: государственная служба, управление образованием, функции.

Summary

I.M.Darmans'ka

Functions of Civil Servants of the Sphere of Education Management (1991-2008)

The author of the article examines the main questions as for the setting of the direct and delegated functions of civil servants in the historical aspect. These functions are connected with the sphere of education management and are regarded in the content of the Law of Ukraine "About Education", which was passed at the beginning of foundation of the independent state and subjected many changes in the course of time. In this direction positive and negative aspects of settings of the above-mentioned functions are examined.

Key words: civil service, education management, functions.

Дата надходження статті

„17” вересня 2008 р.

УДК 378.112+37.034:340

О.І.ДЕНИЩИК,
здобувач
(м.Хмельницький)

Студентське самоврядування – важлива педагогічна умова формування моральної культури майбутніх фахівців у галузі права

Стаття присвячена розвитку студентського самоврядування на сучасному етапі. На основі аналізу наукової літератури, зарубіжного та вітчизняного досвіду роботи розглядаються актуальні проблеми діяльності самоврядних структур – невід'ємної складової демократизації вищої школи. Розкрито сутність поняття „студентське самоврядування”, мету його створення, напрями діяльності, роль у формуванні моральної культури студентства.

Ключові слова: студентське самоврядування, майбутні юристи, моральна культура.

Постановка проблеми в загальному вигляді... Формування в молоді моралі й духовності є однією з найважливіших проблем. Адже без вирішення цього питання стає неможливим подальший соціальний прогрес в Україні. Тому в сучасних умовах, турбота про мораль, духовність повинна бути важливим

чинником національного, громадянського виховання майбутніх юристів у системі вищої школи, бо бездуховні, аморальні особистості не можуть творити добро людям.

У цьому контексті важливе значення має пошук організаційних і педагогічних умов удосконалення системи формування моральної культури в процесі професійної підготовки фахівців у галузі права. Тому мету статті ми вбачаємо в обґрунтуванні ролі студентського самоврядування в цьому процесі.

Аналіз досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми... У практиці української школи самоврядування з'явилося завдяки працям А.Макаренка, який науково обґрунтував ідею використання колективу з метою виховання особистості. Теорія колективного виховання одержала послідовний розвиток у педагогічних працях і досвіді В.Сухомлинського.

В останні десятиліття наукові дослідження вітчизняних і зарубіжних педагогів та психологів були спрямовані на розвиток виховних функцій студентського колективу і самоврядування у ньому (Т.Буяльська, В.Даниленко, Є.Димов, Л.Жалдак, В.Рябченко, Н.Степашов, П.Стецюк, М.Фіцула, О.Чернишов, В.Шейко, О.Яцій та ін.)

Формулювання цілей статті... Метою статті є розгляд діяльності студентського самоврядування як важливої умови формування моральної культури майбутнього юриста.

Виклад основного матеріалу... Побудова в Україні громадянського суспільства передбачає як обов'язковий його атрибут публічну самоорганізацію громадян поза межами системи державної влади. Наявність такого явища в різних сферах суспільного життя свідчить про демократичний характер відносин, які панують у тому чи іншому суспільстві.

Саме тому *студентське самоврядування* як суспільне явище, як різновид публічної самоорганізації однієї з найбільш соціально активних груп населення країни є сьогодні не тільки ознакою процесу утвердження основ громадянського суспільства, але й своєрідним барометром рівня демократичності суспільства в цілому.

Після встановлення незалежності України студенти більшості вузів були кинуті напризволяще, залишилися один на один зі своїми проблемами, особливо в соціальній сфері. Неорганізованість студентського громадського життя зробила можливим політичне маніпулювання студентством. У період екстремальних політичних ситуацій (наприклад, вибори Президента України 2004 року) різного роду політичні партії та кланові угруповання намагаються перетворити студентів у безкоштовний атрибут політичної боротьби, або в додаток до так званого адмінресурсу. Керівництво вищих навчальних закладів через відсутність дійових молодіжних організацій та органу, які представляв інтереси всього студентського колективу, фактично позбавлене можливості повноцінно співпрацювати і допомагати студентству.

У той же час, як зазначає В.Рябченко, ті конфлікти, проблеми, які виникають у студентів на міжособистісному рівні, в університетах США, Західної Європи вирішуються через чітко діючий державний механізм правового регулювання. У них сформоване середовище, яке має потужний виховний вплив не тільки на студентів, а й на всіх, хто знаходиться в сфері його діяльності. Це середовище структурізоване різноманітними громадськими об'єднаннями, які в основному мають характер клубів за інтересами [1].

Інтереси студентів західноєвропейських університетів захищають студентські спілки (студентські уряди, ради). Кожний зарахований до університету автоматично стає членом такої спілки і має право бути прийнятим до Національної спілки. Її посвідчення не лише підтверджує статус студента та ідентифікує його особу, а й надає право користуватися різноманітними послугами спілки. Так, студентська спілка Стаффордширського університету має у своєму розпорядженні два бюро подорожей, дві крамниці, дві кав'ярні, чотири бари, причому ціни в останніх є найнижчими у Великій Британії. Популярні консультаційні послуги спілки з широкого діапазону питань – від пошуків житла до отримання позик.

Організація дискотек, вечорів, виставок, клубів, зустрічей за інтересами – це справа не викладачів, а студентів. Наприклад, студентська асоціація університету Роберта Гордона опікується роботою понад 30 клубів, товариств та інших об'єднань за інтересами [2].

В університеті штату Айова (США) функціонує понад 500 громадських структур, діяльність яких підтримується і контролюється університетом. За кожним з цих формальних студентських угруповань закріплено куратора з числа адміністраторів, викладачів, співробітників університету. Ці студентські організації (клуби) мають індивідуальні реєстраційні номери, субрахунки, на яких фіксується прихідна і витратна частини їхніх бюджетів. Крім власних членських внесків, спонсорської підтримки, студентські громадські структури можуть розраховувати на солідну фінансову підтримку з боку університету шляхом обґрунтування доцільності програм проектів своєї діяльності. При цьому поточні витрати наявних на своєму рахунку коштів студентський клуб (організація) може здійснювати тільки після узгодження зі своїм куратором [1].

Проблеми студентського колективу Вищої бібліотечно-інформаційної школи (Штутгарт) вирішуються студентською радою, а також президентом, заступником і секретарем. Повсякденними справами

студентства опікується виконавчий комітет, який разом із студентською радою представляють інтереси спілки в університетському сенаті і можуть безпосередньо впливати на процес прийняття рішень у цьому органі самоврядування [2].

Студентські організації в західноєвропейських університетах часто відіграють роль навчальних центрів, керують спортивними клубами, друкують газети, проводять різноманітні культурні, благодійні кампанії та акції.

В.Шейко підкреслює, що всі органи студентського самоврядування Великої Британії мають потужну фінансову підтримку – від університетів, державних установ, спонсорів, благодійних фондів, а також прибутки від власної комерційної діяльності.

Національна спілка студентів Великої Британії об'єднує більш ніж 5 мільйонів студентів. Щорічно проводить навчання близько 300 студентських керівників. Як правило, голови студентських рад отримують заробітну плату.

Заслугує на увагу організація самоврядування студентів Франції. Так, студентство вищих навчальних закладів представлено у різноманітних установах на всіх інституційних рівнях (університет, навчальний округ, державний і міжнародний рівень). Найбільший вплив мають студенти на рівні університету, де вони обираються до Центральних рад (Адміністративна рада, Наукова рада, Рада з питань навчання та університетського життя), студентських рад факультетів, рад об'єднаних факультетів та рад у гуртожитках.

Так, частка студентів у Центральній раді університету складає: в Адміністративній раді 20-25% від загальної кількості членів ради (30-60 членів ради); у Раді з питань навчання та університетського життя 40-50% від загальної кількості членів ради (20-40 членів ради); у Науковій раді 7,5-12,2% від загальної кількості членів ради (20-40 членів ради) [3].

М.Фіцула стверджує, що майже в усіх вищих навчальних закладах Ізраїлю є студентські асоціації, які проводять різноманітні заходи для студентів і пропонують їм багатоманітні послуги. Так, студентів університету ім. Д. Бен-Гуріона в Негеві об'єднує Студентська асоціація – позаполітична організація. Її керівників обирають щорічно: від кожного відділення по одному представнику. Представники студентів входять і до складу багатьох університетських органів, наприклад ради директорів, виконавчого комітету і сенату.

Студентська асоціація університету проводить різноманітні культурні заходи: щотижня організовує лекції, концерти, демонструє кінофільми, випускає студентську газету, допомагає студентам у працевлаштуванні, в пошуках житла тощо. Студенти мають можливість відвідувати синагогу і звертатися до рабина, відповідального за всі заходи, які стосуються досліджень єврейських традицій.

Студенти на добровільних засадах беруть участь в різних громадських проектах. Так, частину свого часу вони присвячують наданню допомоги дітям із проблемних сімей. Раз на тиждень студенти 4 години позанавчального часу (120 годин протягом навчального року) допомагають пристарілим, проводять гурткові заняття, уроки івриту та ін. Для студентів розроблені спеціальні брошури зі списками можливих робочих місць [4].

Право студентів на самоорганізацію свого публічного життя під час навчання визначені у Лімській декларації „Про академічну свободу та автономію вищих навчальних закладів” (1988 р.), яка проголошує право студентів на „...свободу думки, совісті, віросповідання, слова, зборів і об'єднань” (ст. 4); „участь студентів у своїх органах управління, особисто або колективно...” (ст. 10); „...свободу об'єднань..., включаючи право створювати і ставати членами професійних спілок для захисту своїх інтересів” (ст. 12) [5].

Основу для виникнення студентського самоврядування у вищих навчальних закладах України, як права студентства на публічну самоорганізацію, закладено в ст. 23 Конституції України Ціла низка статей визначає інші конституційні права і свободи.

Але повноцінно реалізувати ці права і свободи студенти можуть лише в тому навчальному закладі, де реально функціонують самоврядні структури, які представляють інтереси всього студентського колективу.

Правовою основою студентського самоврядування є також Закони України „Про освіту”, „Про органи самоорганізації населення”, „Про молодіжні та дитячі громадські організації”, „Про загальнодержавну програму підтримки молоді на 2004 – 2008 роки”, Укази Президента України та Постанови Кабінету Міністрів України, Концептуальні засади щодо стратегії і основних напрямів розвитку освіти у першій чверті XXI століття (Національна доктрина розвитку освіти, розділ V), інші нормативно-правові документи.

Найбільш повно визначені правові, організаційні, фінансові та інші засади функціонування органів студентського самоврядування в Законі України „Про вищу освіту”. Так, згідно з ч.1 ст.38 вони „...сприяють гармонійному розвитку особистості студента, формуванню у нього навичок майбутнього організатора, керівника”.

Основними завданнями, як це визначено у частині 3 статті 38, є: забезпечення і захист прав та інтересів студентів, зокрема стосовно організації навчального процесу; забезпечення виконання студентами своїх обов'язків; сприяння навчальній, науковій і творчій діяльності студентів; сприяння створенню відповідних умов для проживання і відпочинку студентів; сприяння діяльності студентських гуртків, товариств, об'єднань, клубів за інтересами; організація співробітництва зі студентами інших вищих навчальних закладів і молодіжними організаціями; сприяння працевлаштуванню випускників; участь у вирішенні питань міжнародного обміну студентами.

Нам імпонує визначення поняття студентського самоврядування, яке сформулював П.Стецюк, – як право студентської громади вищого навчального закладу самостійно вирішувати питання громадського життя студентів у рамках чинного законодавства та Статуту вищого навчального закладу. Під студентською громадою, на його думку, розуміється сукупність усіх студентів денної (очної) форми навчання вищого навчального закладу [6].

У рамках дослідження ректором Хмельницького університету управління та права було прийняте рішення про створення відповідних умов для виникнення студентського самоврядування та його утвердження, що дозволило уникнути його впровадження адміністративним шляхом. Попередньо нами вивчено досвід з цього питання в багатьох вищих навчальних закладах України.

Враховуючи думку студентства університету, було обрано три основних напрями. Перший передбачав створення організації, що охоплювала все студентське середовище інституту і дозволила сформувати самоврядну систему, яка сприяла гармонізації студентського життя на засадах демократії і саморегуляції. І така суто громадська, позапартійна, не підпорядкована ніяким зовнішнім структурам організація була створена в жовтні 2000 року.

За результатами рейтингового дослідження делегатами загальноуніверситетської конференції обрано студентську раду (виконавчий орган студентського самоврядування), затверджено „Примірне Положення про студентське самоврядування”. Остаточна редакція „Положення про студентське самоврядування та студентську раду”, з урахуванням результатів дослідження, затверджена конференцією студентів 29 жовтня 2002 року.

Другий напрям ґрунтувався на тому, що крім загальних інтересів, які стосуються всієї студентської громади вищого навчального закладу, є індивідуальні інтереси, уподобання, нахили, захоплення тощо, які не можна задовольнити в одній організації. Тому в університеті активізувався процес підтримки діяльності існуючих і створення нових молодіжних клубів за інтересами, товариств, студій тощо. Так, фан-клуб „Три Товстуні” об'єднав уболівальників команд КВК „Три Товстуні” та „Штрих-код”. Прихильники туризму створили туристичний клуб „Акма”, творча молодь – „Арт-студію”, студенти-виборці – „Клуб молодих виборців”, волонтери – „Клуб волонтерів” тощо.

Третій напрям передбачав реанімацію профспілкової організації студентів. З цією метою повністю оновлений склад профкому. З урахуванням досвіду роботи студпрофкомів Хмельницького національного університету та Кам'янець-Подільського національного педагогічного університету затверджений „Статут первинної профспілкової організації студентів та аспірантів”. У рамках дослідження ректором надана всебічна і зокрема матеріальна допомога в організації роботи студентської профспілки.

Система студентського самоврядування Хмельницького університету управління і права зображена у вигляді „дерева” на схемі.

Зважаючи на труднощі створення ефективного студентського самоврядування, систематично проводилось вивчення цієї проблеми. Результати перших досліджень (2000–2001 рр.) вказували на наявність, крім позитивних зрушень, також суттєвих недоліків. Так, окремі студенти звертали увагу на те, що „органи студентського самоврядування незалежні формально, фактично вони повністю підпорядковані ректорату”, „діяльність студради має декларативний характер”, „студрада не бере до уваги інтереси студентів...”, „студрада – просто „показуха” для інших вузів, а насправді вона зовсім не відображає інтереси студентів...”. Одночасно Ю.Тополь зазначає, що „студентська рада має немало здобутків, вона все більше набуває рис дійсного органу самоорганізації і саморегуляції студентської молоді” [7].

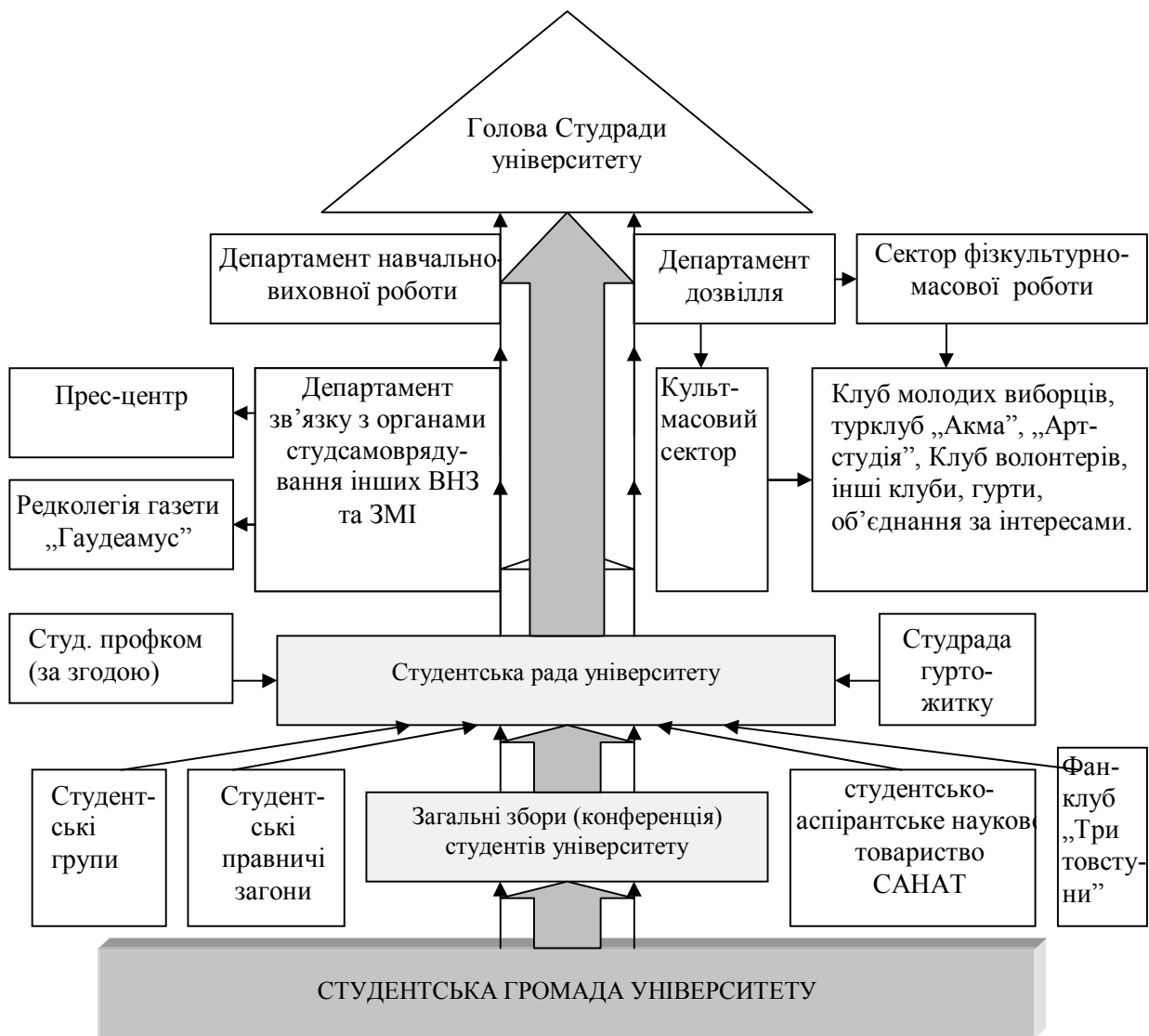

Схема. Дерево (модель) студентського самоврядування ХУУПу

За наслідками дослідження постійно вносились Вченій раді, ректорату пропозиції щодо подальшого удосконалення роботи студентських самоврядних структур, зокрема шляхом створення належних умов для їх функціонування, підтримки молодіжних ініціатив, формування соціокультурного середовища, молодіжних об'єднань, гуртів і клубів за інтересами тощо.

Анкетування, яке проводилось у 2004 – 2005 навчальному році (опитаний 51 студент-активіст), свідчить: 39,2% респондентів вважають, що рівень ефективності роботи студради є високим, а 51,0% – середнім і лише 9,8% – низьким. Третина респондентів стверджує, що студрада стала генератором забезпечення захисту прав та законних інтересів студентів, 39,2% показують, що її робота сприяла росту авторитету студента, 51,0% опитаних як позитивно відзначають, що органи самоврядування систематично виносять різноманітні питання на розгляд Вченої ради та ректорату, де вони, як правило, підтримуються. Так, за період 2002-2004 роки на основі подань студради видано близько 100 наказів (див. Документи архіву ХУУПу, поточні документи).

У центрі уваги органів студентського самоврядування, на думку опитаних, і надалі повинні бути (у порядку черговості) п'ять найбільш актуальних проблем: створення необхідних умов для відпочинку студентів (66,7%); захист прав, свобод і законних інтересів студентів (62,7%); організація та сприяння роботі молодіжних об'єднань, гуртів, клубів за інтересами, спортивних та оздоровчих секцій, КВК-руху тощо (52,4%); участь у міжнародному обміні студентів (49,0%); організація співробітництва зі студентами інших вищих навчальних закладів (47,0%).

У той же час 45,1% опитаних вважають за необхідне, щоб студентські самоврядні структури брали участь у роботі щодо виховання національної свідомості, патріотизму та високої моральної культури, а 43,1% – щоб вони сприяли роботі щодо формування політичної культури, вміння зробити свій власний моральний вибір.

Досвід роботи дає підстави стверджувати, що ефективно функціонуюче студентське самоврядування за умови надання йому різнобічної допомоги виступає важливим фактором удосконалення навчально-виховного процесу, який спрямовується на формування національної свідомості, духовності та громадянськості, виховання у студентства активної життєвої позиції і соціальної активності, оволодіння майбутніми юристами духом командної роботи та організаторськими якостями.

Активна участь у самоврядних студентських структурах сприяє становленню гармонійно розвиненої особистості, розширенню світогляду студентів і розвитку їхніх інтелектуальних здібностей, засвоєнню таких загальнолюдських цінностей (гуманізму, справедливості, гідності, честі тощо), набуттю необхідних знань, навичок і вмінь. Водночас ця участь створює умови для розвитку почуттів і волі, самооцінок та орієнтацій, самовираження і самоствердження.

Нам імponує думка О. Яція, який підкреслює, що студентське самоврядування – це не просто одна із конкретних форм демократизації вищої школи. Цей феномен може стати школою високої моральності та почуття громадянського обов'язку [8].

Виховний вплив колективу, як свідчать результати дослідження, зростає за умови активного функціонування студентського самоврядування, коли студенти виступають не тільки як виконавці тих чи інших виховних заходів, але й як організатори конкретних справ морального спрямування, відповідальні за них, що вимагає творчого підходу, ініціативи, бажання творити людям добро.

Формування моральної культури можливе за умов створення атмосфери співпричетності до активного життя колективу (групи, курсу, факультету, вищого навчального закладу), належного морально-психологічного клімату. Повноцінний моральний розвиток студента не може відбуватися в атмосфері нудьги, репродуктивних форм навчання тощо [8].

Ефективній роботі студентського самоврядування в сфері морального виховання сприяють традиції, побудова відносин довіри, взаємоповаги, відповідальності за себе та інших, взаємовимогливості.

Нами підтримується думка науковців щодо розвитку студентського самоврядування на рівні академічної групи, де воно залишається недостатньо дієвим.

Таким чином, узагальнені результати дослідження переконали нас у тому, що за умов відсутності впливових молодіжних організацій, органи студентського самоврядування зможуть брати активну участь у створенні сприятливих умов для соціального становлення, розвитку професійно необхідних якостей, формуванні моральної культури майбутніх юристів, залученні студентів до розробки нормативно-правових актів з різноманітних питань студентського життя.

Участь у студентському самоврядуванні дає змогу виявити потенційних лідерів, виробити в них навички управлінської та організаторської роботи, сформувати майбутню еліту нації. Без вирішення проблем студентського самоврядування неможливо досягти європейської якості освіти і підготувати конкурентоспроможних фахівців [4].

Висновки та пропозиції... Як відомо, в новій редакції Закону України „Про вищу освіту” передбачено норму про обов'язкову участь до 10% представників студентства у Вчених радах і самоврядних структурах вищих навчальних закладів. На наш погляд, навіть таке представництво є символічним, а тому потребує подальшого вивчення та його можливе збільшення.

Власний досвід роботи, результати дослідження свідчать про необхідність законодавчого розширення повноважень студентських самоврядних структур. Вважаємо, що необхідно передбачити участь студентства у виборах керівників усіх рівнів, оцінці якості організації навчально-виховного процесу та його переорієнтації на розвиток творчих потенцій студентської молоді, виховання активних свідомих громадян, патріотів України, організації та державній підтримці молодіжних ініціатив у розгортанні волонтерського руху, студентських трудових, зокрема правничих, загонів тощо. Ці та інші заходи сприятимуть залученню якомога більшої кількості студентів до участі в роботі молодіжних організацій.

Вважаємо, що становлення органів самоврядування, зміцнення їх авторитету в студентському середовищі, систематичне навчання молодіжного активу неможливі без законодавчого визначення обсягів фінансування молодіжних проблем, зокрема встановленні певного відсотку (8–10%) видатків згідно з щорічним кошторисом, джерелами якого мають бути як держава, так і місцеві органи влади, навчальні заклади, шляхом бюджетних відрахувань, створення різноманітних фондів, надання спонсорської допомоги, власної комерційної та іншої діяльності тощо.

Необхідно також відпрацювати чіткий механізм розподілу та використання коштів, які виділяються на цільові молодіжні програми або на конкретні виховні заходи, створення матеріально-технічної бази тощо. Бажано, щоб органи студентського самоврядування в цьому питанні грали ведучу роль.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Журнал та основні нормативно-правові і організаційно-методичні матеріали наставника студентської групи. – [2-ге вид., пер. і доп.]. / авт. передмови та уклад. В.І. Рябченко. – К. : НАУ, 2000. – С.6-7.
2. Шейко В. М. Вища освіта в країнах Заходу: соціальні та етичні аспекти / В. М. Шейко. – Харків : ХДАК, 1999. – С.50-51.

3. Студентське самоврядування як невід'ємна складова демократизації вищої школи : рекомендації щодо проведення у ВНЗ першої лекції / уклад. : М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, В. Д. Шинкарук, К. М. Левківський, В. І. Даниленко; відп. ред. М. Ф. Степко. – К. : Знання, 2005. – С.14-16.
4. Управління університетом: проблеми та шляхи їх вирішення; матеріали міжнар. семінару (Львів, 23-24 лист. 2001 р.). – Львів-Дрогобич : Коло, 2002. – С.206-211.
5. Стецюк П. Конституційно-правові основи організації студентського самоврядування в Україні П. Стецюк / Управління університетом: проблеми та шляхи їх вирішення; матеріали міжнар. семінару (Львів, 23-24 лист. 2001 р.). – Львів-Дрогобич : Коло, 2002. – С.255-260.
6. Тополь Ю. О. Навчально-виховний процес в юридичному вузі очима студента-випускника: стан, проблеми, напрямки вдосконалення Ю. О. Тополь // Вісник ХІРУП. – 2003. – №1 (5). – С.255-260.
7. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / [Бартенева І. О., Богданова І. М., Бужина І. В. та ін.; Південноукр. держ. пед. ун-т (м.Одеса). – Одеса : ПДПУ ім. К. Д. Ушинського, 2002. – С.305.
8. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / М. М. Фіцула. – К. : Академвидав, 2006. – С.326-327.

Анотація

А.І.Денищук

Студенческое самоуправление – важное педагогическое условие формирования моральной культуры будущих специалистов в сфере права

Стаття посвячена розвитку студентського самоуправління на сучасному етапі. На основі аналізу наукової літератури, зарубіжного і вітчизняного досвіду роботи розглядаються актуальні проблеми діяльності самоуправленських структур – важливої складової демократизації вищої школи. Розкрито сутність поняття „студенческое самоуправление”, ціль його створення, напрямки діяльності, роль в формуванні моральної культури студентства

Ключевые слова: студенческое самоуправление, будущие юристы, нравственная культура.

Summary

O.I.Denyshchuk

Students' Self-Governing – the Important Pedagogical Condition of Moral Culture Formation of the Future Specialists in the Sphere of Law

The article deals with the problem of development of the students' self-governing on the modern stage. On the basis of the analyses of scientific literature, foreign and home experience of work, the actual problems of self-governing structures' activities – the important component of high school democratization are examined. The essence of the notion "students' self-governing", its creation's purpose, directions of the activity, its role in the formation of the students' moral culture is revealed.

Key words: students' self-governing, future lawyers, moral culture.

Дата надходження статті

„18” вересня 2008 р.

УДК 371.134

О.О.ЗАГІКА,
аспірант
(м.Хмельницький)

Особенности формирования технологической культуры педагога в условиях инновационного развития профессионально-технической освіти

У статті розглянуті науково-методичні підходи до формування технологічної культури педагога професійно-технічного навчального закладу в умовах інноваційного освітнього середовища.

Ключові слова: технологізація освіти, інноваційний розвиток професійно-технічної освіти, педагогічна майстерність, технологічна культура, педагогічні технології, інноваційні педагогічні технології.

Постановка проблеми в загальному вигляді... Сьогодні з уст педагогічної і наукової громадськості не сходять термін „технологізація освіти”. На цей процес, який історично триває безперервно, покладаються великі надії. Він покликаний удосконалити діяльність педагогів, привівши її у відповідність до вимог науково-технічного прогресу. Щодо педагогів, які працюють у сфері професійно-технічної освіти, то ця необхідність подвоюється у зв'язку з переходом підприємств до роботи в умовах ринкової економіки.

Оскільки система професійно-технічної освіти в сучасних умовах розглядається як одна з галузей ринкової економіки, що забезпечує сферу виробництва та послуг кваліфікованими робітничими кадрами, то природно виникає необхідність єдиного системного підходу до планування й реалізації процесу професійного навчання. Так, виникла необхідність термінової розробки й реалізації комплексу заходів